

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه ناشر

زیارت، پیمانی است از سوی حضرت حق که آن را برعهده دوستداران و شیعیان اهل بیت علیهم السلام نهاده، تا در مسیر معرفت خدا و شناخت اولیای الهی قدم بردارند و از گوارای کوثر وجودی آن پیشوایان نور و رحمت، سیراب گردند.

زیارت، دیداری است سراسر شوق و درک محضری است از سر اشتیاق، تا دلدادگان خاندان عصمت، وفاداری صادقانه خویش به ولایت و امامت را به رخ بکشند و پرچمی گواه بر دلدادگی خود به گستردگی تاریخ برافرازند.

زیارت، نه تنها حضور جسم، بلکه حضور جان در برابر ولیّ خداست؛ چنانکه حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام تمام وفای به عهد الهی و ادای نیکوی این پیمان عرشی توسط شیعیان را، زیارت قبور امامان دانسته‌اند.^(۱)

زیارت ائمه معصومین علیهم السلام و اولیای الهی، در راستای عمل به همان عهد الهی و همین تقرب جویی است که در میان شیعیان، همچون گوهری ارزشمند به یادگار مانده است.

در طول تاریخ، عالمان و بزرگان بسیاری در راستای حفظ این فرهنگ ارزشمند و گسترش این میراث گران بها قدم برداشته و قلم زده‌اند و آثاری را از خود بر جای گذاشته‌اند؛ که یکی از بارزترین و کهن‌ترین این آثار، کتاب ارزشمند و بی نظیر «کامل الزیارات» تألیف محدث و عالم بزرگ شیعه «ابوالقاسم جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن مسرور بن قولویه قمی مشهور به ابن قولویه قمی رحمته الله» است.

شرح حال مؤلف

از ظاهر همه اطلاعات آمده درباره ابن قولویه رحمته الله فهمیده می‌شود که او در قم در خاندانی مشهور به علم و فضل و تقوا دیده به جهان گشوده است؛ هر چند که از زمان تولدش و جزئیات آن، اطلاعاتی در منابع موجود نیست.

البته پدرش «محمد بن جعفر بن قولویه» - از راویان موثق و مشهور شیعه در قرن سوم هجری و استاد «محمد بن عمر بن عبدالعزیز کشی» - از مهاجران دیار قم بوده که در همان

۱. «إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ وَ شِيعَتِهِ ، وَ إِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ وَ حُسْنِ الْأَدَاءِ زِيَارَةَ قُبُورِهِمْ». الكافي،

قم به دیار باقی شتافته و آرامگاه او در شهر مقدّس قم در مقبره «شیخان» محلّ زیارت خیل عاشقان ولایت است. (۱)

یکی از ویژگی‌های این شخصیت عظیم علمی آن است که وی تربیت یافته مکتب «ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی رحمته الله» و از شاگردان بارز ایشان است و همچنین عالم فرهیخته‌ای چون «شیخ مفید رحمته الله» که از شالوده‌های استوار فقه و حافظان توانمند شریعت است، در مکتب او پرورش یافته است. (۲)

وصف ابن قولویه رحمته الله از زبان بزرگان علم رجال

از توصیفاتى که برخی علمای بزرگ علم رجال شیعه درباره ابن قولویه رحمته الله آورده‌اند نیز می‌توان به گوشه‌ای از عظمت شخصیت وی پی برد.

از آن جمله «نجاشی رحمته الله» - رجالی معروف قدیم - در توصیف او چنین آورده است:
«... کُلُّ ما یوصفُ به الناسُ من جمیلٍ وثقةٍ و فقهٍ فهو فوقه» (۳)؛

... هر زیبایی و اعتماد و فقهی که مردم با آن توصیف کردند، او برتر از آن است.

«شیخ طوسی رحمته الله» رجال شناس بزرگ عالم تشیع نیز گفته است:

«ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه قمی، مورد اطمینان و دارای تألیفات فراوان به تعداد ابواب فقه است». (۴)

همچنین شاگرد ممتازش «شیخ مفید رحمته الله» درباره‌اش چنین نوشته است:

«خداوند، شیخ مورد اعتماد ما ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه را تأیید فرماید». (۵)

یا «مرحوم علامه حلی» در کتاب خلاصه الأقوال خود می‌نویسد:

«ابوالقاسم از اصحاب ثقه و جلیل القدر در حدیث و فقه بوده است». (۶)

«سید بن طاووس رحمته الله» نیز می‌نویسد:

«او راوی راستگویی است که همه بر امانت او اتفاق نظر دارند». (۷)

۱. رجوع شود به: معجم رجال الحدیث، ج ۸، ص ۸۰.

۲. رجال النجاشی، ص ۴۴۶، ش ۱۲۰۸.

۳. رجال النجاشی، ص ۱۲۳، رقم ۳۱۸.

۴. الفهرست، طوسی، ص ۴۲.

۵. رجوع شود به: تنقیح المقال، ج ۱، ص ۲۲۳.

۶. خلاصه الأقوال، ص ۸۸.

۷. إقبال الأعمال، ج ۱، ص ۳۴.

عظمت و شهرت او تا اندازه‌ای بوده که برخی عالمان و رجال شناسان اهل سنت نیز ضمن اشاره به آوازه و شهرت او، وی را از جمله بزرگان علمای عصر خویش دانسته‌اند.^(۱)

آثار مؤلف رحمه الله

متأسفانه جز کتاب معروف و معتبر کامل الزیارات هیچ کدام از آثار مؤلف رحمه الله به دست ما نرسیده و در پی حوادث گوناگون تاریخ مظلوم شیعه از میان رفته است. شیخ طوسی می‌گوید: «ابن قولویه» تألیفات فراوان دارد و ما در فهرست خود، نام بعضی از آن‌ها را آورده‌ایم.^(۲) اما تنها کتاب برجای مانده از تألیفات پرشمار «ابن قولویه»، کتاب شریف و جاودانه «کامل الزیارات» است.

کتاب کامل الزیارات

این کتاب، قدیمی‌ترین و جامع‌ترین کتاب موجود در زمینه آداب زیارت معصومان علیهم‌السلام است که ارزش و جایگاه ویژه‌ای در میان منابع حدیثی شیعه دارد و عموم محدثان و فقهای شیعه، برای آن اعتبار خاصی قائل هستند، به گونه‌ای که اگر نام یک راوی خاصی در اسانید آن واقع شده باشد، برخی فقها، آن راوی را به دلیل اعتماد ابن قولویه رحمه الله به وی مورد توثیق قرار داده‌اند. به تعبیر دیگر «توثیق عام زوات آمده در کتاب» از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب است؛ چرا که خود ابن قولویه رحمه الله در مقدمه کتاب، همه روات کتاب خود را توثیق نموده است. برخی نیز تنها مشایخ بی واسطه ابن قولویه رحمه الله را مورد توثیق قرار داده‌اند.^(۳)

«مرحوم علامه مجلسی رحمه الله» این کتاب را از اصول معروف و مشهور در میان عموم فقهای شیعه دانسته است.^(۴)

این کتاب، منبع مهم‌ترین جوامع حدیثی شیعه همچون «وسائل الشیعه»، «الوافی» و «بحار الانوار» و ... است و از آنجا که بارها به خط محدثان، عالمان و کاتبان بزرگ شیعه

۱. رجوع شود به: لسان المیزان، ابن حجر عسقلانی، ج ۲، ص ۱۲۵.

۲. رجال الطوسی، ص ۴۱۸، ش ۶۰۳۸.

۳. رجوع شود به: توثیقات عام و خاص، محمد کاظم رحمان ستایش، ص ۴۹؛ آشنایی با منابع دست اول شیعه، عبدالکریم پاک‌نیا، مجله مبلغان، شماره ۱۰۶.

۴. رجوع شود به: بحار الأنوار، ج ۱، ص ۸.

نگارش یافته و توافق مضامین آن با روایات کتاب‌های معتبر، مسلم گشته، تردیدی باقی نمی‌ماند که بالاترین درجه صحت و اتقان را داراست و در اصالت آن هیچ شکمی نیست.

نام کتاب

«نجاشی رحمته الله» - رجالی معروف شیعه - نام این اثر را در کتاب رجالش «الزیارات» ثبت نموده ^(۱)؛ و «شیخ طوسی رحمته الله» نیز نام آن را با عنوان «جامع الزیارات» ذکر نموده است ^(۲)؛ در میان مشهور علمای قدیم و منابع فقهی نیز نام آن به عنوان «کامل الزیارة» ^(۳)؛ و در نسخه‌های خطی موجود نیز علاوه بر عناوین مذکور از عناوین دیگری چون: «کتاب المزار» و «کامل الزیارات» استفاده شده است ^(۴)؛ اما با توجه به آن که در منابع معاصر و چاپ‌های موجود، نام «کامل الزیارات» برای این کتاب، مشهورتر از سایر عناوین است؛ و علاوه بر آن، از لحاظ ترکیب ادبی و فصاحت کلام نیز آنسب و روان تر است، لذا همین عنوان «کامل الزیارات» برای نام کتاب، حفظ گردید.

محتوای کتاب

کتاب کامل الزیارات در ۱۰۸ باب کلی تنظیم شده و مطابق برخی شماره‌گذاری‌ها ۸۴۳ حدیث و مطابق برخی دیگر از ۷۵۵ حدیث را در زمینه زیارت معصومان علیهم السلام و برخی امامزادگان در خود جای داده است.

موضوعات و بخش‌های عمده این کتاب شامل عناوینی چون: ثواب زیارت رسول اکرم صلی الله علیه و آله، آگاهی فرشتگان از شهادت حضرت حسین علیه السلام، چگونگی نماز در حرم امام حسین علیه السلام، نحوه زیارت حرمین کاظمین علیهم السلام و شیوه زیارت امامان دیگر و برخی امامزادگان علیهم السلام است و در پایان کتاب، دو روایت در فضیلت زیارت حضرت معصومه علیها السلام در قم نیز آورده شده است.

در واقع، بخش عمده احادیث این کتاب به شهادت امام حسین علیه السلام و اهل بیت او و

۱. رجال النجاشی، ص ۱۲۳.

۲. الفهرست، طوسی، ص ۴۲.

۳. رجوع شود به: بهجة الآمال، ج ۲، ص ۵۶۱ و ۵۶۲.

۴. رجوع شود به: فهرست نسخه‌های خطی ایران (فنخا)، عنوان «کامل الزیارات».

آداب زیارتشان اختصاص دارد؛ و از این رو، این کتاب از منابع مهم عاشورا پژوهی نیز به شمار می‌رود.

هدف و انگیزه تألیف

مطابق آن چه که ابن قولویه رحمته الله در مقدمه کتاب کامل الزیارات آورده، او این کتاب را به درخواست مکرر یکی از دوستانش که نامش را نبرده، نوشته و موضوع اساسی کتابش را «ثواب زیارت پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام» قید نموده و در نهایت، هدف اساسی کتاب را چنین تشریح نموده است:

«هدف من از این تألیف آن بود که هر کس در موضوع کتاب، به حدیثی نیازمند شد، زود آن را در کتاب بیابد؛ نه چندان طولانی باشد که خواننده ملول و خسته گردد؛ و نه چندان کوتاه که مقصود را نرساند و ناقص نماید. باشد که این عمل، زائران اهل بیت علیهم السلام را رغبت بیفزاید و آنان را به پاداش‌هایی که خداوند برای ایشان مهیا نموده، نائل نماید.»^(۱)

ترجمه کامل الزیارات

ترجمه این اثر پیش‌تر به زبان فارسی توسط برخی مترجمین محترم صورت پذیرفته، اما به‌روز نبودن برخی و نیز وجود برخی ایرادها، انجام ترجمه‌ای جدید، علمی و کارآمد را می‌طلبد؛ ترجمه‌ای که همراه با شناخت کامل، دقیق و جامع از قرآن، روایات و سیره معصومین علیهم السلام و تاریخ زمان ایشان صورت گیرد تا در حد امکان، به فهم و درک صحیح معنای واقعی روایات بیانجامد.

در راستای تحقق چنین اثری ارزشمند، اندیشمند مستتب حضرت استاد حسین انصاریان که عمر بابرکت خویش را در نشر معارف اهل بیت علیهم السلام هزینه نموده و آثار متعدد علمی در بیش از ۱۸۰ جلد از خود به جای گذاشته و سالیان متمادی به بیان معارف و مصائب اهل بیت علیهم السلام و به ویژه حضرت سیدالشهدا علیه السلام پرداخته‌اند، با هدف پاسخگویی به نیاز مخاطب جامعه امروز، پس از تجربه‌های موفقی همچون ترجمه قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه و اصول کافی و ... این کتاب گران‌بها را ترجمه نمودند که دارای اتقان علمی و روانی قلم است.

۱. کامل الزیارات (مقدمه مؤلف).

ویژگی‌های این ترجمه

نکات قابل توجه در این اثر عبارتند از:

۱. متن عربی انتخابی بر اساس نسخه تصحیح شده توسط استاد علی اکبر غفاری رحمته الله است که جناب آقای بهراد جعفری آن را تصحیح و تحقیق نموده و انتشارات جعفری راد آن را به چاپ رسانده است.
  ۲. از جمله نقاط قوت این ترجمه آن است که مترجم محترم در عین دقت و رعایت امانت در ترجمه و مراجعه به لغت‌نامه‌ها و فرهنگ لغات متعدد، سعی نموده‌اند ترجمه‌ای روان و امروزی و قابل استفاده به مخاطبان ارائه دهند.
  ۳. در ترجمه عبارات، به ترجمه‌ای خشک و بی‌جان اکتفا نشده و مفاهیم لغاتی که فهم آن برای مخاطب عرب‌زبان آسان، ولی برای فارسی‌زبانان نیاز به تبیین دارد، مورد توجه بیشتری قرار گرفته تا سختی‌های عبارات رفع گردد و ترجمه‌ای دقیق، روان و آسان در اختیار خواننده محترم قرار گیرد.
  ۴. در برخی از روایات مشکل، که فقط ترجمه آن در تبیین معنای روایت ناکافی و گاه ایجاد شبهه می‌نمود، در پایان ترجمه، توضیحاتی افزوده شده است.
  ۵. برخی از مطالب که توضیح آن ضروری می‌نمود ولی امکان گنجاندن آن در ترجمه یا توضیح آن نبود و همچنین نکات تکمیلی، در پاورقی توضیح داده شده‌اند.
  ۶. روایات طولانی جهت سهولت در دسترسی به متن عربی، به چند بخش تقسیم شده و ترجمه هر قسمت، به دنبال همان قسمت آمده است.
  ۷. جهت سهولت بیشتر و تشخیص آسان تر متن از سند، در ابتدای هر روایت، سند روایت با قلمی متفاوت نسبت به متن اصلی آورده شده است.
  ۸. ویرایش و بررسی مجدد متن عربی و بازبینی دقیق و ویرایش صوری و محتوایی ترجمه، زیر نظر مترجم معظّم، توسط محققین مؤسسه دارالعرفان از دیگر ویژگی‌های این اثر است.
- در پایان از همه کسانی که در پژوهش و ویرایش این اثر ارزشمند قبول زحمت نموده‌اند؛ از جمله محقق گرامی جناب آقای بهراد جعفری و حجج اسلام سید علی غضنفری، مهدی هوشمند، محمد جواد صابریان و محمد حقی خوانساری کمال تقدیر و تشکر را داریم و امیدواریم که این زحمات مورد قبول و رضایت ائمه طاهرين عليهم السلام و به ویژه ارباب و مولایمان حضرت اباعبدالله الحسین عليه السلام قرار گیرد.

مؤسسه فرهنگی دارالعرفان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه مترجم

کتاب «کامل الزیارات» تألیف محدث و عالم جلیل القدر جهان تشیع، شیخ ابوالقاسم جعفر بن محمد قولویه قمی معروف به «ابن قولویه» از مهم ترین و معتبر ترین منابع روایی و دعایی شیعه است که علما پیوسته به آن مراجعه کرده اند. این کتاب یکی از ارزشمندترین مجموعه های حدیثی در زمینه زیارت و از منابع غنی عاشورا پژوهی می باشد که مهمترین روایات این بخش را در خود جای داده است. این یادگار ماندگار شیعه بیش از هزار سال است که مورد توجه محدثین و فقهای عظیم الشان عالم اسلام بوده و امروزه همچنان در صدر کتاب های درجه یک شیعه قرار دارد.

ابن قولویه از برجسته ترین چهره های راویان شیعه و فقیهان امامیه است که بزرگان علم رجال از او ستایش نموده به عظمت و بزرگی از او یاد کرده اند.

ابن قولویه در آغاز کتاب، تمام راویان آن را توثیق کرده است. این نکته به دانشمندان شیعه کمک می کند تا به آن دسته از راویانی که در کتاب های رجالی، نامی ندارند و فقط در اسناد کامل الزیارات قرار گرفته اند راحت تر اعتماد کنند.

مؤلف این کتاب، انگیزه نگارش آن را این گونه بیان می فرماید: «انگیزه من در نگارش این کتاب، تقرب به درگاه الهی و پیامبر اسلام و امام علی و حضرت فاطمه و ائمه اطهار صلوات الله علیهم اجمعین بوده و تلاش کرده ام با نشر معارف اهل بیت علیهم السلام و نقل ثواب زیارت آن بزرگواران، به جمیع اهل ایمان هدیه ای تقدیم کرده باشم».

این فقیر ضعیف، خاک درب آستان حضرت حسین علیه السلام بعد از سالها تحصیل و تدریس و تبلیغ و نیز تألیف و ترجمه آثار مختلف و انواع خدمات دینی و اجتماعی در حد توان به این فکر افتادم که آیا این امور ذخیره قیامت خواهد شد؟ هرچه به قلبم فشار آوردم که امیدی برایم حاصل شود، حاصل نشد؛ چون در همه گشتم و دقت کردم اخلاص نیافتم،

و گویی جز خجالت و شرمندگی نتیجه‌ای از هزینه کردن عمرم در آن امور نصیبم نشد. آن چه به درونم نور امید راه داد این روایت بود که رسول خدا در شب معراج آن را مکتوب بر عرش دید: «إِنَّ الْحُسَيْنَ مِصْبَاحٌ هُدًى وَ سَفِينَةٌ نَجَاةٌ»^(۱) یقین یافتیم که توسل و توجه و تشبث به حضرت سیدالشهدا علیه السلام می تواند تنها تکیه گاه من در قیامت و راه آمرزش و نجاتم باشد، به این سبب به فکر ذخیره‌ای از ناحیه آن حضرت برای پس از مرگ و قیامت افتادم، و از سوی خداوند و توجهات اهل بیت علیهم السلام به ویژه مولایم حضرت حسین علیه السلام و عنایت منتقم خونش امام عصر علیه السلام به این مسئله ملهم شدم که کتاب کامل الزیارات که بیشتر روایات ناب آن، درباره شئون حضرت حسین علیه السلام به ویژه گریه بر او و زیارت مرقد مطهرش در کربلا می باشد را ترجمه کنم که به عنایت خاص آن حضرت انجام پذیرفت.

این ترجمه با مراجعه به کتاب‌های مهم و منابع لغت صورت گرفته و تا جایی که در توانم بود، ترجمه‌ای روان و قابل فهم ارائه نمودم، وصیت دارم که آن را هنگام دفن بالای سرم بگذرانند، تا در قیامت با این دست‌مایه نجات به پیشگاه خدا حاضر شوم و مورد عفو و آمرزش قرار گیرم و نظر محبت و شفاعت و عنایت حضرت حسین علیه السلام در غوغای محشر به من معطوف شود. همچنین از محققین موسسه فرهنگی دارالعرفان که در آماده سازی این اثر کوشش فراوان نمودند تشکر می نمایم.

روضة خوان حضرت حسین علیه السلام

حسین انصاریان

۱. مرحوم علامه مجلسی از کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام تألیف شیخ صدوق رحمته الله از امام حسین علیه السلام نقل می کند که فرمود: «دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ أَبِي بْنُ كَعْبٍ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَرْحَبًا بِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ. قَالَ لَهُ أَبِي: وَكَيْفَ يَكُونُ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَخْذُ غَيْرِكَ؟ قَالَ: يَا أَبُي وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمَكْتُوبٌ عَنْ يَمِينِ عَرْشِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: مِصْبَاحٌ هُدًى وَ سَفِينَةٌ نَجَاةٌ». بحار الأنوار: ج ۹۱، ص ۱۸۴، ح ۱.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة مؤلف

الحمد لله أهل الحمد ووليّيه، والدالّ عليه والمُجازي به والمُثيب عنه، حمداً يزيد ولا يبيد ولا ينفد، جلّ جلاله، وعظّم سلطانه، وتعالى مكانه، وتقدّست أسماؤه، واتّصلت آلاؤه، وتواضع كلُّ شيءٍ لهيبته، وخضع كلُّ شيءٍ لملكه وربوبيّته، ولا يدرك الواصفون صفته، ولا تبلغ الأوهام كنه معرفته، فهو كما وصف نفسه: إلهاً واحداً واحداً صمداً، ﴿لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ (١).

وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، أعطاه الوسيلة، وشرّفه بالفضيلة، وأكرمه بالرسالة، وأيده بالدلالة، وأبان به الإسلام، وفضّله على جميع خلقه من أهل سمائه وأرضه وبرّه وبحره، فضلاً لا يسمو إليه حدٌّ، ولا يبلغه واصفٌ، وفضّل به أهل بيته على جميع الأنام، وجعلهم الحجج البالغة، وأيدهم بالإمامة، وافترض طاعتهم على جميع من به دان، والله وحّد وبرسوله ﷺ أقرّ، وجعل فضلهم فضلاً لا يصفه واصفٌ، ولا يدركه ناعتٌ، ولا يبلغ منتهاه ذولبٌ، ولا يطمع فيه طامعٌ، فجعلهم نجوم الأرض، يهتدى بهم من الضلالة، ويزيل بهم حيرة العمى، وجعلهم أوتاد الأرض أن تميد بأهلها، وأبان فضلهم على لسان نبيّه ﷺ، وفرض على العباد مودّتهم في كتابه الناطق على لسان نبيّه الصادق، حيث يقول - جلّ من قائل -: ﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى﴾ (٢)، فأمر النبي ﷺ بحبّهم، وحثّ على التقرب إليهم في برّهم، وزيارتهم في حياتهم وبعد مماتهم، وجعل لذلك ثواباً وفضلاً، لا تحيط به الأوهام، وما لا يحصيه الأنام، ولا يبلغ وصف واصف منه التمام، ففعلت أمته ضدّ ما أمر به الله ونبيّه ﷺ، فقتلوا من أمروا بمحبّته، وشرّدوا من أمروا

١. التوحيد (١١٢): ٣-٤.

٢. الشورى (٤٢): ٢٣.

بطاعته، وجفوا من أمرها بزيارته، وأخافوا من قَبْلِ ذلك بأحسن قبول، وقام به أحسن قيام، على مقدار طاقة الإمكان، وقدرة الزمان، وعادوهم على ذلك، ثم مع ذلك يرجون بأنهم يوفقون للرَّشاد، وأنهم مقيمون على السَّداد، مؤدِّون لما افترض عليهم بالليل والنهار، راجون شفاعَةَ نبيِّهم يوم القرار، كلاً؛ بل نبيِّهم المخاصم لهم يوم المعاد، والطالب لهم بما فعلوا عند الثَّواب في يوم القيامة بين يدي ربِّ الأرباب - تبارك وتعالى - عن ظلم العباد، ﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ﴾ (١).

وأنا مبين لك - أطال الله بقاءك - ما أثاب الله به الزائر لنبيِّه وأهل بيته - صلوات الله عليهم أجمعين - بالآثار الواردة عنهم عليهم السلام على رغم من أنكروا فضلهم ذلك، وجحدوا وأباه وعادى عليه، وبالله أستعين على ذلك وعليه أتوكَّل وهو حسبي في الأمور كلها ونعم الوكيل. وإتما دعاني إلى تصنيف كتابي هذا مسألتك، وتردادك القول عليّ مرّةً بعد أخرى تسألني ذلك، ولعلمي بما فيه لي من المثوبة والتقرب إلى الله - تبارك وتعالى - وإلى رسوله وإلى عليّ وفاطمة والأئمّة - صلوات الله عليهم أجمعين - وإلى جميع المؤمنين ببثه فيهم ونشره في إخواني المؤمنين على جملته، فأشغلت الفكر فيه وصرفت الهمَّ إليه وسألت الله - تبارك وتعالى - العون عليه، حتّى أخرجته وجمعتة عن الأئمّة - صلوات الله عليهم أجمعين - من أحاديثهم، ولم أخرج فيه حديثاً رُوي عن غيرهم إذا كان فيما روينا عنهم من حديثهم - صلوات الله عليهم - كفاية عن حديث غيرهم، وقد علمنا أنا لا نحيط بجميع ما روي عنهم في هذا المعنى ولا في غيره، لكن ما وقع لنا من جهة الثقات من أصحابنا - رحمهم الله برحمته - ولا أخرجت فيه حديثاً رُوي عن الشُّذاذ من الرجال يؤثر ذلك عنهم عن المذكورين غير المعروفين بالرواية؛ المشهورين بالحديث والعلم، وسمّيته كتاب «كامل الزيارات وفضلها وثواب ذلك»، وفضّلته أبواباً، كلّ باب منه يدلّ على معنى لم أخرج فيه حديثاً يدلّ على غير معناه فيختلف على الناظر فيه والقارئ له، ولا يعلم ما يطلب، وأنسى وكيف؟ كما فعل غيرنا من المصنِّفين؛ إذ جعلوا الباب بغير ما ضمّنوه، فأخرجوا في الباب أحاديثاً لا تدلّ على معنى الباب، حتّى ربّما لم يكن في الباب حديثٌ يدلّ على معنى بين،

من الأحاديث التي لا تليق بترجمة الباب ولا على شيء منه. والذي أردت بذلك التسهيل على من أراد حديثاً منه، قصد الباب الذي يريد الحديث فيه فيجده، ولتلا يمل الناظر فيه والقارئ له والمستمع لقراءته، وليعلم ما خص الله به وليه من زائري قبر الحسين والسادة - صلوات الله عليهم - ولتكثر الرغبة فيهم وفي زيارتهم - صلوات الله عليهم - طلباً لما أعد الله - جلّ وعزّ - لهم من الثواب الجزيل والفوز العظيم. والله أسأل بما هو أهله وبأحب أسمائه إليه أن يصلي علي محمد وآله، مكافأتي عليه ما أمّلته فأردته، وأن لا يحرمني من ذلك برحمته وجوده وكرمه، وصلي الله على محمد وآله الصّفوة الأخيار الأبرار، عليهم السلام ورحمة الله وبركاته.

* * *

همه ستایش‌ها ویزه خداوند است که شایسته ستایش و مالک آن است. اوست که به ستایش شدنش راهنمایی می‌کند و به آن پاداش می‌دهد و ثواب دهنده از ستایش، حضرت اوست؛ ستایشی که رو به فرونی می‌رود، و (در پرونده هستی) نابود نمی‌شود و پایان نمی‌پذیرد. ارجمندی‌اش بی‌نهایت بزرگ است، فرمانروایی و سلطنتش نیرومند و منزلت و جایگاهش بلند و برتر و نام‌هایش پاک و با قداست و نعمت‌هایش پیوسته و همیشگی است. همه چیز در برابر متانت و بزرگواری‌اش افتاده و فروتن و همه موجودات در برابر فرمانروایی و مالکیتش در کرنش و تسلیم. وصف‌کنندگان، کیفیت و چگونگی‌اش را درک نمی‌کنند و گمان‌ها و خیالات به ژرفای شناختش نمی‌رسند. پس او همانگونه است که خود توصیف کرده: معبود، یگانه، یکتا، بی‌نیاز ﴿چیزی را نزاده و زاییده نشده است و احدی [در ذات و صفات و افعال] هم‌تا و مساوی او نیست﴾.

و گواهی می‌دهم به این که معبودی جز خداوند یگانه بی‌شریک وجود ندارد و اعتراف دارم به این که محمد، بنده و فرستاده اوست؛ به او شفاعت عطا کرده و وی را به برتری و داشتن امتیاز، جایگاه بخشیده و به مقام رسالت، گرامی داشته و او را به راهنمایی و رهبری، یاری رسانده. اسلام را به وجود او روشن و آشکار ساخته و حضرتش را بر همه آفریده‌ها برتری داده؛ چه آفریده‌های عوالم بالا و چه زمین و چه خشکی و دریا؛ برتری

به کیفیتی که هیچ کس به اوج آن نمی‌رسد و وصف‌کننده‌ای به آن دسترسی پیدا نمی‌کند. و اهل بیتش را به سبب وجود او بر همهٔ انسان‌ها برتری بخشیده و آنان را دلائل رساننده (به حقایق) قرار داده و به مقام رهبری و امامت (بر جهانیان) حمایت و تصدیق کرده و اطاعتشان را بر همه کسانی که به امامتشان گردن نهند و به یگانگی خداوند اعتراف کنند و به پیامبرش ﷺ اقرار نمایند، واجب ساخته و برتری آنان را به گونه‌ای قرار داده که وصف‌کننده‌ای نمی‌تواند وصف کند و ستایش‌گری آن را درک ننماید و صاحب خردی به نهایتش نرسد و طمع‌کاری در آن طمع نورزد؛ پس آنان را ستارگان زمین قرار داد که (مردم) به وسیلهٔ آن (ذوات مقدّسه) از گمراهی به عرصهٔ هدایت می‌رسند و سرگردانی کوردلی به واسطهٔ آنان از بین می‌رود و آنان را میخ‌های زمین قرار داد، تا اهلش را نلرزاند؛ و برتری و شایسته‌تر بودن اهل بیت را بر زبان رسولش ﷺ آشکار کرد و بر بندگان، محبت و پیروی از آنان را در کتاب گویایش، به زبان پیامبر راستگویی واجب ساخت؛ آنجا که فرمود: ﴿به مردم بگو من برای ابلاغ رسالتم هیچ پاداشی از شما جز محبت به اهل بیتم و اطاعت از آنان نمی‌خواهم﴾.

پیامبر ﷺ را به عشق‌ورزی به آنان فرمان داد و (امت را) در تقرب به آنان به وسیلهٔ نیکی کردن به ایشان و زیارتشان در زندگی و پس از وفاتشان تشویق کرد و برای این (زیارت) پاداش و فضیلت (برای زائران) قرار داد؛ پاداشی که گمان‌ها به آن احاطه پیدا نمی‌کنند و انسان‌ها قدرت شمارشش را ندارند و توصیف و وصف‌کننده‌ای به همهٔ آن نمی‌رسد.

ولی امت او بر خلاف فرمان خدا و پیامبرش عمل کردند؛ کسانی را که دستور به عشق‌ورزی به آنان داشتند، کشتند؛ و آنان را در حالی که مأمور به اطاعتشان بودند، پریشان خاطر و آواره کردند؛ و ایشان را که به زیارتشان دستور داده شده بودند، مورد خشونت و بدرفتاری قرار دادند؛ و (آن نابکاران امت) کسانی را که محبت و اطاعت اهل بیت را به نیکوترین صورت پذیرفتند و به بهترین وضع - بر اساس مقدار طاقت ممکن و اندازهٔ زمان - به آن عمل نمودند را دچار بیم و هراس کردند؛ و به این خاطر، به دشمنی با آنان برخاستند؛ آن‌گاه با این وجود، امید بستند که به راه درست و مستقیم دست یافته و بر

امری مناسب و بر حق پایدار شده و به آنچه شبانه روز بر آنان واجب شده بود، عمل کرده‌اند و به شفاعت پیامبرشان در قیامت چشم دوخته بودند! نه، اینگونه نیست (که می‌پنداشتند) بلکه پیامبرشان در روز قیامت، مخالف و دشمن سرسخت آنان است، آنان را به وقت پاداش در روز قیامت در پیشگاه حضرت رب الأرباب، از آنچه نسبت به اهل بیتش و ستمی که به بندگان خاص الهی کردند بازخواست می‌کند ﴿این یقینی است که پروردگارت (ای پیامبر) در کمین (متجاوزان و ستمکاران) است﴾.

من برای تو - که خداوند عمر طولانی‌ات دهد - روشنگر پاداشی هستم که خداوند به زیارت‌کننده پیامبر و اهل بیتش علیهم‌السلام عطا می‌کند، (البته نه از نزد خود، بلکه) از طریق روایاتی که از آن بزرگوران رسیده، بر خلاف میل و رغبت کسانی که منکر فضایل ایشان‌اند و حاشاکننده و روی‌گردان از آن هستند و نسبت به آن (با دوست‌داران اهل بیت علیهم‌السلام) دشمنی می‌کنند.

در این زمینه (برای بیان آن حقایق) از خداوند یاری می‌طلبم و بر حضرتش توکل می‌کنم، که او در همه امور مرا بس است و نیکو کارگزاری است.

جز این نیست که درخواست تو از من و گفتار پی‌درپی و جویا شدنت از من، مرا وادار به تدوین و گردآوری این کتابم کرد؛ زیرا می‌دانستم که نوشتن این کتاب و نشر آن در میان برداران مؤمنم، برایم پاداش دارد و سبب تقرب من به خداوند تبارک و تعالی و پیامبرش و علی و فاطمه و امامان علیهم‌السلام و همه مؤمنان است.

از این رو اندیشه‌ام را در آن به کار گرفتم و هم‌تم را به سوی آن کشاندم و از خداوند تبارک و تعالی بر این مسئله کمک خواستم تا این‌که این کتاب را با استفاده از روایات امامان علیهم‌السلام سامان داده و جمع‌آوری نمودم و در این کتاب، روایتی را از غیر آنان نیاوردم؛ زیرا با وجود روایاتی که از ایشان نقل می‌کنیم، از روایت غیرشان بی‌نیاز هستیم. و این را می‌دانیم که برای ما احاطه به همه آنچه که از آنان در این زمینه و غیر آن روایت شده، ممکن نیست؛ با این همه، تنها آنچه از سوی اصحاب قابل اعتماد ما - که خداوند آنان را به مهربانی‌اش مورد رحمت قرار دهد - به دستمان رسیده (را انتخاب کرده‌ام).

و در این کتاب، احادیثی که از رجال نامتعارف نقل شده باشد را نیاورده‌ام؛ به گونه‌ای که روایت کسانی که شناخته شده در روایت نیستند را بر روایت آنان که مشهور به حدیث و علم‌اند، ترجیح دهم.

این مجموعه را کتاب «کامل الزیارات و برتری آن زیارات و ثواب آن‌ها» نامیدم و آن را به صورت بخش بخش دسته بندی کردم؛ هر بخشی از آن بر محتوایی دلالت می‌کند که در آن، روایتی را که بر غیر معنای آن بخش است قرار نداده‌ام؛ که بر بیننده و خواننده‌اش ناهمگون و متفاوت به نظر آید و آنچه را دنبال آن است نفهمد و نداند که کجا و چگونه آن را بیابد؛ چنان‌که برخی مصنفین چنین (بی‌نظمی را) مرتکب شده‌اند؛ زیرا (در کتاب‌هایشان) بخشی را (با عنوانی) متفاوت از آنچه محتوای آن است قرار داده‌اند، در آن بخش روایاتی را آورده‌اند که دلالتی بر معنای آن بخش ندارد، تا آنجا که چه بسا در آن بخش، روایتی که دلالت بر معنایی روشن (و متناسب با آن بخش) داشته باشد، وجود ندارد؛ احادیثی که مناسب مفهوم آن بخش و نه حتی قسمتی از آن بخش نیستند.

و هدف من از این (نظم بخشیدن کتاب) آسان شدن کار برای کسی است که در آن به دنبال حدیثی می‌گردد (تا بتواند) سراغ باب مورد نظرش برود و آن حدیث را بیابد و همچنین برای این که نظر کننده در آن و خواننده‌اش و شنونده‌اش، بی‌حوصله و خسته نشود و نیز بداند که خداوند برای آن اولیائش که زائران قبر حسین و پیشوایان معصوم علیهم‌السلام هستند، چه اختصاصات و ویژگی‌های ممتازی قرار داده؛ تا در نتیجه، شوق به آنان و زیارتشان را در خود بیافزاید، برای دستیابی به پاداش بسیار و رستگاری و کامیابی عظیمی که خداوند بزرگ و عزیز برای آنان آماده کرده است.

از خداوند درخواست می‌کنم به آنچه که او سزاوار آن است و به محبوب‌ترین نام‌هایش نزد او، که بر محمد و آلش درود فرستد و مرا به پاداش این تألیف، به آرزو و خواسته‌ام برساند و این که به حق رحمت و جود و کرمش، مرا از آن (پاداش) محروم نکند. درود خدا بر محمد و خاندان برگزیده و برتر و نیکوکار او که بر آنان سلام و رحمت و برکات خداوند باد.

فهرست مطالب
(بخش عربی)

- ۱- بَابُ ثَوَابِ زِيَارَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ زِيَارَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنِ
وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ۱۵
- ۲- بَابُ ثَوَابِ زِيَارَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ۱۸
- ۳- بَابُ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَالِدُعَاءِ عِنْدَهُ وَكَيْفَ يُزَارُ ۲۵
- ۴- بَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ ثَوَابُ ذَلِكَ ۳۹
- ۵- بَابُ ثَوَابِ زِيَارَةِ حَمْرَةَ عَمِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ قُبُورِ الشُّهَدَاءِ ۴۲
- ۶- بَابُ فَضْلِ آتِيَانِ الْمَشَاهِدِ بِالْمَدِينَةِ وَ ثَوَابِ ذَلِكَ ۴۷
- ۷- بَابُ وَدَاعِ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ۵۲
- ۸- بَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ الْكُوفَةِ وَمَسْجِدِ سَهْلَةَ وَ ثَوَابِهِ ۵۵
- ۹- بَابُ الدَّلَالَةِ عَلَى قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۶۸
- ۱۰- بَابُ ثَوَابِ زِيَارَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۸۰
- ۱۱- بَابُ زِيَارَةِ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَيْفَ يُزَارُ وَالِدُعَاءِ عِنْدَ ذَلِكَ ۸۴
- ۱۲- بَابُ وَدَاعِ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۰۰
- ۱۳- بَابُ فَضْلِ الْفَرَاتِ وَالشُّرْبِ مِنْ مَائِهِ وَالْعُسْلِ فِيهِ ۱۰۲
- ۱۴- بَابُ حُبِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَالْأَمْرِ بِحُبِّهِمَا وَ ثَوَابِ حُبِّهِمَا ۱۰۹
- ۱۵- بَابُ زِيَارَةِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ قُبُورِ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ بِالْبَقِيعِ ۱۱۵
- ۱۶- بَابُ مَا نَزَلَ بِهِ جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سَيَقْتُلُ ۱۲۰

- ۱۷- بَابُ قَوْلِ جَبْرِئِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الْحُسَيْنَ تَقْتُلُهُ أُمَّتُكَ مِنْ بَعْدِكَ» وَأَرَاهُ
الْزُبْرَةَ الَّتِي يُقْتَلُ عَلَيْهَا. ۱۳۰
- ۱۸- بَابُ مَا نَزَلَ مِنَ الْقُرْآنِ فِي قَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ [وَأَنْتِقَامِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلَوْ بَعْدَ
حِينَ] ۱۳۸
- ۱۹- بَابُ عِلْمِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِقَتْلِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۴۳
- ۲۰- بَابُ عِلْمِ الْمَلَائِكَةِ بِقَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۴۷
- ۲۱- بَابُ لَعْنِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَلَعْنِ الْأَنْبِيَاءِ قَاتِلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۴۹
- ۲۲- بَابُ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَقْتُلُهُ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي» ۱۵۲
- ۲۳- بَابُ قَوْلِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَوْلِ الْحُسَيْنِ لَهُ فِي
ذَلِكَ ۱۶۰
- ۲۴- بَابُ مَا اسْتُدِلَّ بِهِ عَلَى قَتْلِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْبِلَادِ ۱۷۱
- ۲۵- بَابُ مَا جَاءَ فِي قَاتِلِ الْحُسَيْنِ وَقَاتِلِ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۷۵
- ۲۶- بَابُ بُكَاءِ جَمِيعِ مَا خَلَقَ اللَّهُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۷۹
- ۲۷- بَابُ بُكَاءِ الْمَلَائِكَةِ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۱۹۰
- ۲۸- بَابُ بُكَاءِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ عَلَى [قَتْلِ] الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۰۲
- ۲۹- بَابُ نُوحِ الْجَنِّ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۱۲
- ۳۰- بَابُ دُعَاءِ الْحَمَامَةِ وَلَعْنِهَا عَلَى قَاتِلِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۲۳
- ۳۱- بَابُ نُوحِ الْبُومِ وَمُصِيبَتِهَا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۲۴
- ۳۲- بَابُ ثَوَابِ مَنْ بَكَى عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۲۷
- ۳۳- بَابُ مَنْ قَالَ فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شِعْرًا فَبَكَى فَبَكَى أَوْ أَبَكَى ۲۳۷
- ۳۴- بَابُ ثَوَابِ مَنْ شَرِبَ الْمَاءَ فَذَكَرَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَلَعْنِ قَاتِلَهُ ۲۴۶
- ۳۵- بَابُ بُكَاءِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۴۷
- ۳۶- بَابُ مَا رُوِيَ «إِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَتِيلُ الْعَبْرَةِ لَا يَذْكُرُهُ مُؤْمِنٌ إِلَّا وَبَكَى» ۲۴۹
- ۳۷- بَابُ مَا رُوِيَ «إِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ» ۲۵۲
- ۳۸- بَابُ زِيَارَةِ الْأَنْبِيَاءِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۵۸
- ۳۹- بَابُ زِيَارَةِ الْمَلَائِكَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۶۲

- ٤٠- بَابُ دُعَاءِ رَسُولِ اللَّهِ وَعَلِيِّ وَفَاطِمَةَ وَالْأئِمَّةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرُؤُورِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ... ٢٦٧
- ٤١- بَابُ دُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ لِرُؤُورِ [قَبْرِ] الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٢٧٣
- ٤٢- بَابُ فَضْلِ صَلَاةِ الْمَلَائِكَةِ لِرُؤُورِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٢٧٨
- ٤٣- بَابُ أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَضٌ وَعَهْدٌ لَارِمْ لَهُ وَلِجَمِيعِ الْأئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ ٢٧٩
- ٤٤- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِنَفْسِهِ أَوْ جَهَّزَ إِلَيْهِ غَيْرَهُ ٢٨١
- ٤٥- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَعَلَيْهِ خَوْفٌ ٢٩٠
- ٤٦- بَابُ ثَوَابِ مَا لِلرَّجُلِ فِي نَفَقَتِهِ إِلَى زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٢٩٤
- ٤٧- بَابُ مَا يُكْرَهُ اتِّخَاذُهُ لِرِيَارَةِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٢٩٩
- ٤٨- بَابُ كَيْفٍ يَجِبُ أَنْ يَكُونَ زَائِرُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٣٠١
- ٤٩- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَاكِبًا أَوْ مَاشِيًا وَمُنَاجَاةِ اللَّهِ لِرِزَائِرِهِ ٣٠٥
- ٥٠- بَابُ كَرَامَةِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِرُؤُورِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٣١١
- ٥١- بَابُ أَنَّ أَيَّامَ زَائِرِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، لَا تُعَدُّ مِنْ أَعْمَارِهِمْ ٣١٤
- ٥٢- بَابُ أَنَّ زَائِرِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَكُونُونَ فِي جِوَارِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٣١٥
- ٥٣- بَابُ أَنَّ زَائِرِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ النَّاسِ ٣١٧
- ٥٤- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَارِفًا بِحَقِّهِ ٣١٨
- ٥٥- بَابُ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حُبًّا لِرَسُولِ اللَّهِ وَأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ .. ٣٢٤
- ٥٦- بَابُ [ثَوَابِ] مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَشَوُّقًا إِلَيْهِ ٣٢٦
- ٥٧- بَابُ [ثَوَابِ] مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ احْتِسَابًا ٣٣١
- ٥٨- بَابُ أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ ٣٣٥
- ٥٩- بَابُ أَنَّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ ٣٣٧
- ٦٠- بَابُ أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ وَالْأئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ زِيَارَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ٣٤٢
- ٦١- بَابُ أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَالرِّزْقِ وَإِنَّ تَرْكَهَا تَنْقُصُهُمَا . ٣٤٤
- ٦٢- بَابُ أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَحِطُّ الذُّنُوبَ ٣٤٧
- ٦٣- بَابُ أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ عُمْرَةً ٣٥٣

- ٦٤- بَابُ إِنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ حِجَّةً ٣٥٦
- ٦٥- بَابُ فِي أَنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ حِجَّةً وَعُمْرَةً ٣٦٠
- ٦٦- بَابُ إِنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، تَعْدِلُ حِجَجًا ٣٦٨
- ٦٧- بَابُ إِنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ عِتْقَ الرَّقَابِ ٣٧٥
- ٦٨- بَابُ إِنَّ زُورَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُشَفَّعُونَ ٣٧٦
- ٦٩- بَابُ إِنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تُنْفَسُ الْكَرْبَ وَتُقْضَى بِهَا الْحَوَائِجُ ٣٨٠
- ٧٠- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ عَرَفَةَ ٣٨٦
- ٧١- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ عَاشُورَاءِ ٣٩٤
- ٧٢- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ ٤٠٨
- ٧٣- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجَبٍ ٤١٤
- ٧٤- بَابُ ثَوَابِ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي غَيْرِ يَوْمِ عِيدٍ وَلَا عَرَفَةَ ٤١٥
- ٧٥- بَابُ [ثَوَابِ] مَنْ اغْتَسَلَ فِي الْفَرَاتِ وَزَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٤١٨
- ٧٦- بَابُ الرُّخْصَةِ فِي تَرْكِ الْغُسْلِ لِزِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٤٢٣
- ٧٧- بَابُ إِنَّ زَائِرِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْعَارِفِينَ بِحَقِّهِ تُشَيِّعُهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَتَسْتَقْبِلُهُمْ [وَتُودِعُهُمْ] وَتَعُودُهُمْ إِذَا مَرَضُوا وَتَشْهَدُهُمْ إِذَا مَاتُوا ٤٢٦
- ٧٨- بَابُ فِيمَنْ تَرَكَ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٤٣٤
- ٧٩- بَابُ الزِّيَارَاتِ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٤٣٧
- ٨٠- بَابُ كَيْفِ الصَّلَاةِ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٥٤٠
- ٨١- بَابُ التَّقْصِيرِ فِي الْفَرِيضَةِ وَالرُّخْصَةِ فِي التَّطَوُّعِ عِنْدَهُ وَجَمِيعِ الْمَشَاهِدِ ٥٤٢
- ٨٢- بَابُ التَّمَامِ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَجَمِيعِ الْمَشَاهِدِ ٥٤٦
- ٨٣- بَابُ إِنَّ الصَّلَاةَ الْفَرِيضَةَ عِنْدَهُ تَعْدِلُ حِجَّةً وَالنَّافِلَةَ عُمْرَةً ٥٥٠
- ٨٤- بَابُ وَدَاعِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٥٥٣
- ٨٥- بَابُ زِيَارَةِ قَبْرِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٥٦٠
- ٨٦- بَابُ وَدَاعِ قَبْرِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٥٦٤
- ٨٧- بَابُ وَدَاعِ قُبُورِ الشُّهَدَاءِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٥٦٥
- ٨٨- بَابُ فَضْلِ كَرْبَلَاءِ وَزِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٥٦٦

- ٨٩- بَابُ فَضْلِ الْحَائِرِ وَحُرْمَتِهِ ٥٩١
- ٩٠- بَابُ إِنَّ الْحَائِرَ مِنَ الْمَوَاضِعِ الَّتِي يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُدْعَى فِيهَا ٥٩٤
- ٩١- بَابُ مَا يُسْتَحَبُّ مِنْ طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَّهُ شِفَاءٌ ٥٩٨
- ٩٢- بَابُ إِنَّ طِينَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ شِفَاءٌ وَأَمَانٌ ٦٠٦
- ٩٣- بَابُ مَنْ أَيْنَ يُؤْخَذُ طِينُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَيْفَ يُؤْخَذُ ٦٠٩
- ٩٤- بَابُ مَا يَقُولُ الرَّجُلُ إِذَا أَكَلَ طِينَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٦١٩
- ٩٥- بَابُ إِنَّ الطِّينَ كُلَّهُ حَرَامٌ إِلَّا طِينَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَّهُ شِفَاءٌ ٦٢١
- ٩٦- بَابُ مَنْ نَأَتْ دَارُهُ وَبَعْدَتْ شُقَّتُهُ كَيْفَ يَزُورُ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٦٢٣
- ٩٧- بَابُ مَا يُكْرَهُ مِنَ الْجَفَاءِ لَزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٦٣١
- ٩٨- بَابُ أَقَلُّ مَا يُزَارُ فِيهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَكْثَرُ مَا يَجُوزُ تَأْخِيرُ زِيَارَتِهِ لِلْغَنِيِّ وَالْفَقِيرِ ٦٣٧
- ٩٩- بَابُ ثَوَابِ زِيَارَةِ قَبْرِ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْجَوَادِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ٦٤٦
- ١٠٠- بَابُ زِيَارَةِ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ٦٥٢
- ١٠١- بَابُ ثَوَابِ زِيَارَةِ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ بِطُوسٍ ٦٥٦
- ١٠٢- بَابُ زِيَارَةِ قَبْرِ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ٦٦٤
- ١٠٣- بَابُ زِيَارَةِ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَأَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ بِ«سُرِّ مَنْ رَأَى» ٦٧٥
- ١٠٤- بَابُ زِيَارَةِ لَجَمِيعِ الْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ٦٧٨
- ١٠٥- بَابُ فَضْلِ زِيَارَةِ الْمُؤْمِنِينَ وَكَيْفَ يُزَارُونَ ٦٨٥
- ١٠٦- [بَابُ] فَضْلِ زِيَارَةِ فَاطِمَةَ بِنْتِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ بِقُمْ ٦٩٦
- ١٠٧- بَابُ فَضْلِ زِيَارَةِ قَبْرِ عَبْدِ الْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِيِّ بِالرِّيِّ ٦٩٦
- ١٠٨- بَابُ نَوَادِرِ الزِّيَارَاتِ ٦٩٧

فهرست مطالب (بخش فارسی)

مقدمه ناشر.....	۵
۱- پاداش زیارت رسول خدا و امیر مؤمنان و حسن و حسین <small>علیهما السلام</small>	۱۵
۲- پاداش زیارت رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۸
۳- چگونگی زیارت رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> و دعا در کنار [قبر] آن حضرت.....	۲۵
۴- ارزش نماز در مسجد رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> و پاداش آن.....	۳۹
۵- زیارت جناب حمزه عموی رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> و قبور شهیدان [أحد].....	۴۲
۶- ارزش حضور در مشاهد مشرفه در مدینه و پاداش آن.....	۴۷
۷- وداع با قبر رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small>	۵۲
۸- ارزش نماز در مسجد کوفه و مسجد سهله و پاداش آن.....	۵۵
۹- نشان دادن قبر امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small>	۶۸
۱۰- پاداش زیارت امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small>	۸۰
۱۱- زیارت قبر امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small> و چگونگی زیارتش و دعا در کنار قبر آن حضرت.....	۸۴
۱۲- [چگونگی] وداع با قبر امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small>	۱۰۰
۱۳- ارزش آب فرات و نوشیدن از آن و غسل در آن.....	۱۰۲
۱۴- محبت رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> به امام حسن و امام حسین <small>علیهما السلام</small> و فرمان دوست داشتن هر دو و پاداش علاقه ورزیدن به آنان.....	۱۰۹
۱۵- زیارت امام حسن <small>علیه السلام</small> و قبور امامان <small>علیهم السلام</small> در بقیع.....	۱۱۵

- ۱۶- آن چه را جناب جبرئیل علیه السلام درباره حسین بن علی علیه السلام مبنی بر شهادت او نازل کرد ۱۲۰
- ۱۷- سخن جبرئیل به رسول خدا صلی الله علیه و آله که: «همانا امتت پس از تو حسین را خواهند کشت» و نشان دادن مکان شهادت او به ایشان ۱۳۰
- ۱۸- آیاتی از قرآن که درباره شهادت حسین علیه السلام نازل شده ۱۳۸
- ۱۹- آگاهی همه پیامبران: از کشته شدن حسین بن علی علیه السلام ۱۴۳
- ۲۰- آگاهی فرشتگان از کشته شدن حسین علیه السلام ۱۴۷
- ۲۱- لعنت خداوند و پیامبران بر قاتل حسین علیه السلام ۱۴۹
- ۲۲- گفتار پیامبر صلی الله علیه و آله که: «همانا امتم پس از من حسین علیه السلام را می کشند» ۱۵۲
- ۲۳- گفتار امیر مؤمنان علیه السلام درباره کشته شدن حسین علیه السلام و سخن حسین در این مسئله با ایشان ۱۶۰
- ۲۴- نشانه هایی در شهرها و مناطق مختلف که بر کشته شدن حسین علیه السلام دلالت نمود ۱۷۱
- ۲۵- آن چه در مورد قاتل حسین علیه السلام و قاتل یحیی بن زکریا علیه السلام نقل شده ۱۷۵
- ۲۶- گریه همه مخلوقات خداوند بر حسین بن علی علیه السلام ۱۷۹
- ۲۷- گریه همه فرشتگان بر حسین بن علی علیه السلام ۱۹۰
- ۲۸- گریه آسمان و زمین بر حسین علیه السلام و یحیی بن زکریا علیه السلام ۲۰۲
- ۲۹- سوگواری جن بر حسین بن علی علیه السلام ۲۱۲
- ۳۰- نفرین و لعنت کبوتران بر قاتل حسین بن علی علیه السلام ۲۲۳
- ۳۱- سوگواری و اندوه جغد بر [شهادت] حسین بن علی علیه السلام ۲۲۴
- ۳۲- پاداش کسی که برای حسین بن علی علیه السلام گریه کند ۲۲۷
- ۳۳- کسی که شعری درباره حسین علیه السلام بگوید و در نهایت گریه کند یا بگریاند ۲۳۷
- ۳۴- پاداش کسی که آب بنوشد و حسین علیه السلام را به یاد آورد و قاتل او را لعنت کند ۲۴۶
- ۳۵- گریه حضرت زین العابدین بر حسین بن علی علیه السلام ۲۴۷